

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egység szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
--	--	---

Gyermekvédelem.

A gyermektársadalom páriáinak érdekében fordulunk a nagyok társadalmának érző szívéhez. Azoknak a gyermekeknek érdekében, akik alig érezhettek az atyai kéz támogatásának, az anyai szív melegének jótékonyágát, mert már kisdéd korukban letepte a mostoha sors őket a család fájáról s kivette őket egészen idegen világba.

Azért írunk, hogy ez a világ még se legyen idegen. Az emberszeretet sugárzó melege avassa édes családi otthonná ezt az idegen világot ezekre a szerencsétlenekre is. Az a ház, amelyik befogadta őket, legyen olyan édes, puha fészek számukra, mintha az édes anya mindenható szeretete, az édes apa féltő gondossága rakta volna számukra ezt a fészket is.

Az állam gondjaiba vette a szegény, szerencsétlen, elhagyott gyermekeket. Gondjaiba vette, hogy megmentse őket a korai pusztulástól, vagy a testi-lelki elzülléstől. Addig ezek a szerencsétlenek igazi áldozatok voltak. Dúrva lelkű emberek kezén hamarosan *angyalokká* váltak. Ezek és ezek pusztultak el ekként az *angyalcsinálók* kezén. Akik pedig erősebb

szervezettel s kevésbé lelkiismeretlen emberek kezén valahogy átvergődtek a gyermekkor évein, azokból rendszeren a nagy városok söpredéke lett: csirkefogók, zsebmeteszők, tolvajok, betörők. Ezekké nevelte őket a lebujszók gyilkos gőze s a rettenetes levegőkör, amely a lebujszók alakjainak romlott lelkéből áradt reájok.

Ekként a társadalom valóságos fekélyei voltak. Ahelyett, hogy nevelték volna ennek a nemzetnek szám és munkabíró erejét, átokká váltak. Önömaguk és a társadalom átkaivá.

Szörnyű nagy mulasztása volt ez a társadalomnak és az államnak egyaránt.

A *Fehérkereszt* törte uton végre megérkezett a szeretet törvénye. Tétel törvény, amely az állam kötelességévé tette, hogy a szerencsétlen, elhagyott gyermekeket gondjaiba vegye.

Ez a törvénytár legszebb törvénye. Belőle az a krisztusi szeretet int felénk, amely a kisdédet magához vonta. Annál nagyobb pedig ez a szeretet, mert a szegény, elhagyott, testi-lelki veszedelemnek kitett gyermekeket vonja keblére, menti meg őket önömaguknak és a magyar hazának. Ezekre rugó derék, becsületes és munkás polgárral gyarapodik ek-

ként a társadalom és a magyar nemzet. Ezekre rugó gondolkodó agyat, becsületes szívet és dolgozó kart visz bele ez a törvény a nemzet munkakörébe s menti meg őket a magyar népcsaládnak.

A mai kor humanitásának igazi fehér házai azok a gyermek-menedékek, ahová a szerencsétlen, elhagyott gyermekeket összegyűjtik, számontartják, nevelik] vagy egyes családokban neveltetik.

A szombathelyi menedékből sok gyermek kerül Sümege is. Számuk ma már megközelíti a kétszázat. Ott vannak egyes családok kebelében elhelyezve. Népünknek becsületére válik, hogy általában szeretettel fogadja ezeket a gyermekeket. Igazi humanitással bánik velük. Vissza akarja adni az édes családi otthon melegét. Pótolni akarja az apát és az anyát. Azért sok helyütt az a megszólítás dűvik: Papa, mama. Ez a két megszólítás legjobban illusztrálja azt a viszonyt, ami a gondviselő és a gondozott gyermek között fejlődik.

Voltak és vannak azonban panaszok is. Merültek föl súlyosabb vádak is. Hát ezeket lehetően meg kell szüntetni. Ez a telepfelügyelők kötelessége. Még pedig súlyos lelkiismeretbeli kö-

Művészet.

Az egér (*Mus domesticus C.*) a rágcsálók (rososeres) osztályához tartozó szürkeszínű, blődös kis állat, amelyik bizonytalan, rettegő nyöszörgés között lyukat rág az élelmi szeréken, ezáltal kárt okozva az emberiségnek. Az emberiség, éppen azért, már gyermekkorától fogva üldözi az egeret. Azt mondhatnók, hogy az egérfogás művészete együtt fejlődött az emberrel. A legrégebbi adat, amelyikről tudomásunk van, az, hogy az egeret kezdetben köfejszéval szerették volna agyonverni. Ez a módszer azonban, — mivel az egér rejtélyes következetességgel mindig elugrott az ütés elől, — csakhamar idejét multá. A bronzkorszakban nyíllövessel oltották ki az egerek életét. De ez sem volt szerencsés ötlet. Az uplandi runakövön olvasható jegyzés szerint Hará-kol király nyilvesszeje egy ilyen alkalommal a felség nejének altestébe fúródott. Ettől kezdve ez a módszer is egyre többet vesztett a jelentőségéből.

Ezek körülbelül pozitív adatok.

Hanem itt aztán szakadozottság mutatkozik ez adatokban. Mondhatnók, hogy egészen a tizenharmadik század végéig pusztán a tapogatózásra, a kombinációkra vagyunk utalva. Ideig óráig tartotta ugyan magát egy-egy legenda, de a haladó tudomány csakhamar kirántotta alóluk a talajt.

A legújabb korból azonban, — az egérfogást illetőleg, — sok érdekes és hiteles adat maradt ránk.

E sorok írójának anyai nagatyja, Beöthy Lenyely Gáspár rettenő bükkfa fustélyokkal verdeste az egereket. Az ő jelszava az volt:

— Csak türelem!

És hű volt az elvéhez. Egy alkalommal, amint édes szüleitől hallottam — mindszentektől nagykarácsonyig állt a kredenz előtt, kezében a doronggal. — Amikor végre az egér elődugta a fejét, a deresedő Lenyely Gáspár odavágott. És csak egyetlen pillanattal később el. De elkésett. A kredenzből halk, majd egyre erősebbre váló porcelán csörömpölés hallatszott. A halastái elrepedt. A szószoscséce is. Több más darab is. Az egérvadász neje, Alsó-Megüthy Karolin bejött a zajra és durván illette férjét.

Ekkor ez a módszer is megszűnt.

Azután jöttek a masinák.

Eme értekezés szerzőjének gyermekkorában kezdtek készíteni ama ronda kis drótházakat, amelyekből az elhanyagoltabb tárgydombokon még ma is látható egy-egy rokkant öreg. Mert ezek az ocsmány kis készülékek arra a merész feltevésre voltak alapítva, hogy akad majd olyan marha egér, amelyik bemegy beléjük. De nem akadt és így a készülék csődöt mondott.

A masinák később komplikálódtak. Volt köztük olyan, amelyik holmi középkori lovagvárat imitál. Volt hídja, tornya, bástyája mindene. A terv szerint az egér rá ment volna a hidra, az lebillent volna, az egér besett volna a toronyba, onnét a vízbe, amibe belekellett volna fulladnia.

Ezek igen elmés, precíz masinák voltak. Nem volt rajtuk egyetlen csavar, egyetlen sarok, amelyik pontosan nem működött volna. És az egerek mégis otromba röhögéssel kísérték a működését a kredenz alól. Ez okozta a kis masinák vesztét.

Azonban lehetetlen felsorolni a sok eredménytelen kísérletet.

A tudomány mai állása szerint egyetlen biztos módja van az egérfogásnak. Ezt a módszert akarom empirikus alapon illusztrálni ezzel a történettel.

*

Diákkoromban nyaranta Arácsra jártam, ahol a szőlőnk volt.

Többen mondták már akkor, hogy ez a kis falu valóságos piszokfészkek, de én azt sohasem vettem észre. Nem is láttam ott semmi egyebet, mint a templom piros tetejű tornyát meg a Kapdebóék ablakát. És nem is vártam egyebet, mint hogy Dömös Imre hazajöjjön a munkából, mert akkor aztán vacsoráztunk.

Ennél a Dömös Imre parasztnál láttam, egyik gerendás szobájában. Vacsora után ketten a gazdával kifeküdtünk a kazal aljába és néztük az eget. Bámulatgerjesztő csodás dolgokat tudott mesélni. Elmondta annak a furtangos kanászlegénynek a történetét, aki három különböző nevet vett fel és ezeknek a segítségével betudott férközni éjjel a királyi palotába, a csodaszép királykisasszonyhoz.

telessége. Mert mikor a gyermekek felügyeletét elvállalták, részben felelősséget vállaltak ezekért a gyermekekért. Ezek testi és lelki fejlődéséért. Jelen és jövőbeli életéért. Felelősséget a gyermek, a társadalom és a nemzettel szemben. E felelőség súlya alatt teljesítsék hiven a felügyelet tennivalóit. Látogassák a gyermekeket a maguk otthonában. Győződjék meg: kellő gondozásban részesülnek-e ezek. Olyanban, amelyik a testi fejlődés és az erkölcsi nevelés törvényeinek megfelel s a gyermek egész jövőjét kockára nem veti.

Szívükben mélységes szeretettel lép-jék át a gondviselő házak küszöbét s ez a szeretet majd megadja azt az érzéket és tapintatot is, amely ennek a kényes, de oly emberbaráti szép hivatásnak megfelel.

Legyünk magyarok.

Írta: Hegedűs A. Elek, zalabagonyai tanító.

Alsólendva, 1908. szept. 8.

Ez az én beköszöntőm e lap hasábjain. Ezt mondom, ezt írom és ezzel jövök, hogy a *Sümegek és Vidékek*-nek hasábjain tollamat for-gassam.

Kicsiny, szerény és szegény ember vagyok, mint más tanító kollegáim. Nem hozok magammal országos híréllat, ismert nevet, de lelkesedést, kötelességtudást s igaz magyarságot hozok! Nem ígérek semmit, mert a cselekedet embere vagyok s nem akarok többet, nagyobbatt mondani, mint amennyit szerény tehetség s lefoglalt perceim mellett tehetek. Az iskola az én templomom, annak szentelem lelkemet, tehetségemet, időmet. Ott a kis gyermekeket tanítom a magyar hazá imádsására s készítem elő az élet küzdelmeire. A magyarosítás s a magyarság támogatása készítem arra, hogy megyei lapjaink hasábjain hirdetem a *vendvidéki iskolák támogatásának eszméjét*.

Hirdetem, hogy a mi vend népünk elmagyarosítására sürgősen és mindent meg kell tenni. Ez a nép nem pánszláv érzelmű. Szerencsére nem is érti őket, — csak kevésbé, mert a vend nyelv különálló s a még vele rokon horvát irodalmat s beszédet sem érti meg. Látja s tudja ez a nép, hogy *édes nemzeti nyelvünkre mily óriási szüksége van*. Nem is huzódzik, csak az alkalmat s az eszközöket adjuk meg s arra figyeljünk, hogy *lehetetlen izgatók bujtogatásainak áldozata ne legyen e nép!*

Bizony erre kell ügyelnünk!!

A jó osztrák bizony *rossz szemmel néz a mi vendjeinkre*. Különösen a *stájer vendtől kell félnünk*, mert ez sokszor próbálkozott már s törekszik, hogy magyar hű vend népünket elcsábítsa, hűtlenné tegye az *édes anyaföldhöz*. Ez esztendő nyarán is rendeztek odaát valami nemzeti dáridót, amelyre persze nagy hűhóval, dobbal, trombitával csábították a mi népünket. Hát ez addig nem veszélyes s nagyobb mérvet nem ölthet, *míg a tanítóság, a jegyző s a hazafias papok ellenirányú akciát táplálnak s megvédik a népet a rosszakaratú izgatásoktól*.

Kérjük tehát a hazafias közönséget, a nyomdászokat, tanügybarátokat, egyesületeket, hogy *támogassák a vend vidék iskoláit*. Adakozzunk a vend gyermekek számára!

A jölelkü adakozók magyar katolikus ima- és énekes könyveket, hazafias gyermek-olvasmányokat küldjenek a *Magyar Paizs* szerkesztőségébe. Szívesen, köszönettel veszünk *bármily csekély pénzbeli adományt is s köszönettel fogjuk nyugtázni*.

Az adományok a *Sümegek és Vidékek* szerkesztőségébe is küldhetők!

Támogassuk a hazafias mozgalmat s kapcsoljon bennünket össze édes hazánk szeretete!

A községi választások.

Sümegekben folyó hó 9-én folytak le a községi képviselőválasztások. Az érdeklődés, ha nem is felelt meg a választók számának, mégis sokkal elevenebb volt a harmadévi

tállóban, a jászol alatt vaszakolnak, de úgy felhallatszik a neszük hozzám, mintha ott nyivákolnának a fülem mellett!

Ilyenkor Dömös Imre elhallgatott. Temetői hangulat ömlött el fonnyadt, ráncos arcán. Egy-egy kabóca dudált a fűben, a tornácról lehallatszott a csinos, házsártos asszony dobálózása, az udvar végében pedig Márton, a retentő bajszú béres vágta a fát, vagy smirkászolta a lószerszámot.

Dömös Imre nagyon szomorú volt ilyenkor. És egyszerre csak el-eltűnt. Én tudtam egyedül, hogy hová lett. Felosont a padlásra aludni. Én meg lementem a Koloska partjára a fűzbe és ott aludtam. Az asszony, — azt hiszem — tovább csörömpölt, Márton pedig valószínűleg tovább vágta a fát.

Augusztus huszonharmadikán délután Dömös Imre így szólt halk dühvel a birsalma fa árnyékában:

— A kutya tagadóját annak a sok büdös egernek! Tegnap megint fellármáztak! Tud-e az ifiur egeret fogni? Nem? No nem baj! Azért csak segítsen nekem! Jöjjön fel velem ma a padlásra!

Felmentem. Úgy lapítottunk, mintha kriptában lettünk volna.

Dömös Imre már szinte szundikálni kezdett, amikor alulról különös zörejt hallatszott. Apró mászkálások, kis suhogások, vékony hangocskák és zakatolások.

Dömös Imre felnyitotta a szemét és adáz dühvel odasugta nekem:

választásnál, amikor pár szavazat is bejuttattna a jelöltet rendes tagnak. A felső kerületben 517 választóból 162, az alsókerületben 428 közül 142 szavazott le.

A választást megelőző este népes értekezlet volt a polgári körben. Célja a jelöltek megállapítása lett volna, az értekezlet azonban eredmény nélkül oszlott szét. Bizonyos szervezkedés azonban mégis volt s a megállapított jegyzék mind a két kerületben diadalra jutott.

Szordán reggel nyolc órakor *Sólyom* főszolgabíró a képviselőtestületi tagokkal gyűlést tartott. Ezen tudatta, hogy az alispán a felső kerület elnökévé *Lukonich Gábor* dr. tb. fő- és járásorvost, megyebizottsági tagot nevezte ki, majd a jelenvölőket bizalmi férfiak választására hívta fel. Részint választás, részint kinevezés útján a felsőkerület bizalmi férfiai *Éles Károly*, *Fürst János* dr., *Paulinyi József* és *Würzburger Sándor*, az alsó kerületé *Bánati József*, *Darnay Kálmán*, *Geiger János* és *M. Kossa Gusztáv* lettek.

Pont 9 órától délután 4-ig folyt a szavazás. Ekkor a főszolgabíró elrendelte a szavazás bezárását s a szavazatok számlálását.

A szavazatok megolvasása után a jegyzőkönyveket írták meg s ezután a főszolgabíró a következő eredményt hirdette ki:

A felső kerület képviselői:

<i>Lukonich Gábor</i> dr.	99 szavazattal.
<i>Kiss Antal</i> városbíró	92 »
<i>Sipos József</i> h. bíró	86 »
<i>Tóth György</i>	63 »
<i>Rédey Lajos</i>	62 »

hat évi és

<i>Dörnyey Dénes</i>	58 »
3 évi megbizatással rendes,	
<i>Varga Lajos</i>	56 »
<i>Szűcs Zsigmond</i>	32 »

póttag, szintén 3 évi megbizatással.

Az alsó kerület képviselői:

<i>Pentz Mihály</i>	115 szavazattal,
<i>Paulinyi József</i>	113 »
<i>Klaffl Lajos</i>	101 »
<i>Krisztinkovich József</i>	71 »
<i>Ij. Kovács Mihály</i>	56 »

hat évi és

<i>Kulcsár Gyula</i>	40 »
3 évi megbizatással rendes,	
<i>Bánfi Alajos</i>	25 »
<i>Fekete József</i>	25 »

póttagok, 3 évi megbizatással.

A két póttag között az első helyet sors-huzás döntötte el.

— Hallja? Már eszi őket a fene újra! Gyerünk! Olyan halkán másztunk le a padlásra vágott lyukon keresztül, mint a kísértetek. Az ajtó le volt csukva; az istállóban koromsötét volt.

Dömös Imre a sötétben valami hatalmas fustélyt kerített és azzal odavágott a jászol alá.

Halk, fájdalmas sziszegés hallatszott.

— Itt vannak! — üvöltötte a gazda vadul. Nyissa ki az ajtót ifiuram!

Kitasztottam a rozoga faajtót. A napfény dühös bőséggel özönlött be, Dömös Imre pedig egyre adázabban vagdalózott.

— Átkozott egerek, most fuccs nektek!

Egyszerre csak valami paprikavörös fel-dült női arc dugult elő a jászol alul. Dömösné arca. A gazda elejtette a fustélyt, de az asszony rákiáltott:

— Mit vagdalozol itt, te veszett állat? Mit keresel itt? Miért nem megy a dolgod után? Most elvitte az ördög az egészséget!

Mi itt Mártonnal éppen az egereket irtjuk, amikor te idejössz és vagdalozol, mint valami bolond! Hord el magad! Bizony az ifiur is jobban tenné, ha tanulna!

Tönkretéve, összetörtén távoztunk.

Nyomunkban pedig diadalmasan vonult a másik pár: Dömösné és a retentő bajszú Márton.

A tudomány mai állása szerint ez az egérfogás egyetlen sikeres módja.

Cholnoky László.

Lukovich Gábor dr. 66 szavazattal e területben is bejutott a rendes tagok közé, azonban a felső kerület megbízását fogadta el.

A közönség a választást éljenzéssel fogadta s ugyancsak a főszolgabíró éljenzéssel oszlott szét.

H I R E K.

— **Szeptember 10.** Most esztőtörtőknön volt a tizedik évforduló. Évfordulója annak a törzsurásnak amellyel gaz kéz átszúrta Erzsébet királynék szívét. Azt az angyalf jóságú szívet, királyi trónuson a legnemesebb asszonyszívet. Most 10 év után is mélyen meghatva, keblünkben csöndes, igaz fájdalommal siratjuk a nagy királyné tragédiáját, amelynek gyászából oly bőven jutott nekünk magyaroknak, mint senki másnak a világon. Csöndes gyászával illette meg Sümeg is. Fekete zászlók lengtek a házakon, szinte megtompítva a napfény aranyos derűjét. A plébánia-templomban Horváth Mihály káplán mondott gyászmisét a megboldogult királyné lelki üdvösségéért. Az iskolák növendékei s szép számú intelligens hölgyek vettek részt a rekviumon.

— **Személyi hírek.** Felletir Emil, az országos vegyikísérleti állomás vezetője a hét folyamán városunkban tartózkodott. — Takách Imre keszthelyi főszolgabíró folyó hó 8-án több napi tartózkodásra Sümegre érkezett.

— **Halálozás.** Lapunk zártakor kapjuk a hírt, hogy Rainprecht Antal, a veszprémi egyházmegye püspöki urodalmának jószágkormányzója Budapesten szeptember 11-én meghalt. A hír mély részvélet keltett Sümegen is. Mert Rainprecht a várossal szemben folytonos jóakaratot tanúsított s ennek a jóakarathoz tettekben is többször kifejezést adott. Rainprecht egyike volt az ország első mezőgazdájának. Hornig Károly báró megyés püspök kitűnően választott, mikor ezelőtt 20 évvel, püspöki széke elfoglalásakor Rainprechtet választotta meg igazgatójának. Rendkívül tevékeny, szinte nyugtalan vérű ember volt, aki a nagy püspökség nagy urodalmait erős kézzel igazgatta. Fényes eredményeket produkált, ezek sok sok időn át megőrzik nevét és emlékezetét a gazdaságban is, az egyházmegye kulturájában is. Legyen áldott emléke!

— **Megyegyűlés.** A vármegye törvényhatósági bizottságának közgyűlése szeptember 14-én lesz a vármegyeháza gyűléstermében. A tárgyak sorozata 239 pontból áll. Ezekből megemlíti a következőket: A belügyminiszter 142.907. sz. rendelete Nagygyőrö és Döbröce községeinek a sümegi járásba való visszacsatolása tárgyában. — Szentmiklóssy Gyula tapolcai főszolgabíró szabadság és nyugdíjazása iránti kérvénye. — Pajos János zalaerdői, Nagy Károly helyefői és Gyukli Mihály dabronci községi elöljárók felebbezése a vármegye alispánjának véghatározata ellen a zalagógánfai körjegyzői székhely áthelyezése tárgyában. — Gyömörö község belvizeinek lecsapolása. — Csabrendek községnek a vásártérhez szükséges ingatlan vétele tárgyában hozott határozata. — Sümeg községnek a temető céljaira szükséges és a sümegi kápolna-alap által megvett ingatlan vételárának 2200 koronával leendő hozzájárulása tárgyában hozott határozata. — Kisgyőrö községnek a marhalevel kezelési díjak hovaforrása tárgyában alkotott szabályrendelete. — Az ukki körjegyzőséghez tartozó községek képviselőtestületeinek határozatai a körjegyző hivatalos helyiségeinek a saját lakásában leendő elhelyezése iránt. — A káptalanfai körjegyzőséghez tartozó községek képviselőtestületeinek a körjegyzői iroda általános felemelése tárgyában hozott határozatai. — Óhid község képviselőtestületének a kisgyőröi plébániához után járó tűzbiztosítási díj egyharmad részének a községi pénztár terhére leendő átvállalása tárgyában hozott határozata. — Kisvársárhely község képviselőtestületének határozata a fogyasztási adójutalék

hovaforrása tárgyában. — A vármegye tulajdonát képező sümegi épületeknél 1907 évben teljesített kéményseprési munkálatok költségének kiutalása tárgyában. — Csabrendek község képviselőtestületének határozata a községi hajdu fizetésének felemelése tárgyában. — Káptalanfa község képviselőtestületének határozata a községi bíró fizetésének emelése tárgyában. — Prága és Csehi község képviselőtestületének határozata ingyenes népkönyvtár létesítése tárgyában. — Óhid és Sümeg község képviselőtestületének határozata a község vadászati jogának szabadkézből leendő bérbeadása tárgyában.

— **Megbízás.** A földmívelésügyi miniszter a tapolcai járásra Vastagh János tapolcai lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **A nagy búcsú.** Mikor e sorokat írjuk, szakadatlanul hangzik be az érkező búcsúsok szent éneke. Egyik csapat a másikat követi. A ferenciek templomának harangjai folytonosan zúgnak, kísérve a búcsús nép ájtatos dalait. Az első csapatok már 11-én pénteken hajnalban megérkeztek. Aztán szörványosan jöttek-jöttek szombat délig, míg délután megindult a nagy áradat. Mégis mintha kisebb búcsúnk lenne a szokottnál. Rése lesz benne a silányabb évek is meg aztán a vészprémi nagy katonai gyakorlatoknak, mert nagy viedéket ahonnan Sümegre búcsújárni szoktak, elárasztott a katonaság. Persze azután a hadiak otthon fogják a népet. Mekkora búcsúnk lesz, azt csak a vasárnap délelőtti lehet megítélni.

— **A tanítás akadályai.** Már a múlt számban megírtuk, hogy a helybeli állami népiskolában a rendes tanítást nem lehetett megkezdeni mert nincs árnyékszék. Ha azonban így dolgoznak az új árnyékszéken, he-tek mulva sem hátrítják el azt az akadályt. Ugyanis egy-két egész fiatal munkás dolgozat rajta szép csöndesen. Az iskola gondnokságának figyelmébe ajánljuk ezt a türehtelen halogatást s kérjük hivatalos uton sürgesse meg, hogy valahára legyenek készen avval az illemhellyel.

— **Az állami iskola épülete.** A sümegi állami elemi iskola házának már tejejét is elkészítették a vállalkozók, akik saját felelősségükre megkezdték az építést, bár a szerződést a vármegye jóvá nem hagyta. Sőt a szeptember havi gazdag tárgysorozatú gyűlés programjában sincs fölveve a szerződés jóváhagyása. Ha az eddigi tempóban halad a munka, december elsejére, a szerződésben kikötött időre el is készül az épület anélkül, hogy a város és a vállalkozó közötti szerződés a vármegyétől jóváhagyatott volna. Nem tudjuk, mi okozza a késedelmet.

— **Kegyeletstörtő búcsúsok.** Panasz kaptunk, hogy a helybeli temetőbe kizárólagosok búcsúsok a sírokról letépik a virágokat. Hát ezt a kegyeletstörtő csúf cselekedetet a temető felügyelőjének meg kell szüntetnie. Mert ugyancsak bántó az, hogy a sírok virágait, amelyeket az egész nyár folyamán kegyelettel gondolnak a rokonok, most letépdessék. Jó lesz jövőre a sírásókat akár napszám mellett kirendelni, hogy örködjének a virágok fölött.

— **Népesedés.** Zalavármegyében az alispán jelentése szerint folyó évi április 1-től július 1-ig a népesedés a következő volt: A balatonfüredi járásban szül. 101, elhalt 73, szap. 28, a tapolcai járásban szül. 397, elh. 299, szap. 98, a sümegi járásban szül. 278, elh. 326, szap. 52, a zalaszentgróti járásban szül. 264, elh. 197, szap. 67, a keszthelyi járásban szül. 285, elh. 182, szap. 103, a nagykanizsai járásban szül. 361, elh. 275, szap. 86, a pacsai járásban szül. 261, elh. 172, szap. 89, a zalaegerszegi járásban szül. 409, elh. 328, szap. 81, a novai járásban szül. 272, elh. 158, 114, az alsólendvai járásban szül. 486, elh. 293, szap. 193, a letenyei járásban szül. 375, elh. 188, szap. 187, a perlaki járásban szül. 593, elh. 358, szap. 235, a csáktornyai járásban szül. 594, elh. 361, szap. 233, Zalaegerszeg r. t. városban szül. 97, elh. 80, szap. 17, Nagykanizsa r. t. városban szül. 267, elh. 205, szap.

62, összesen: született 5040, elhalt 3395, szaporodás 1645.

— **Takarmányhiány.** A sümegi járás főszolgabíróhoz már beérkeztek a takarmányhiányról szóló jelentések. E szerint Sümegen a teletetendő állatok száma 152, szükséglet 131 q széna, 140 $\frac{1}{2}$ q korpa, Csabrendeken az állatok száma 615, a szükséglet 133 q széna, 558 q korpa. Mihályfán az állatok száma 82, szükséglet 20 q széna, 40 q korpa. Kisvársárhelyen az állatok száma 39, szükséglet 26 q korpa. Óhidon az állatok száma 42, a szükséglet 18 q korpa. Dabroncon az állatok száma 104, szükséglet 51 $\frac{1}{2}$ q korpa. Helyefőn az állatok száma 20, a szükséglet 10 q korpa. Gógánfán az állatok száma 138, a szükséglet 20 q széna és 106 $\frac{1}{2}$ q korpa. Összesen a teletetendő állatok száma 1192, a szükséglet 304 q széna és 952 $\frac{1}{2}$ q korpa.

— **Elmaradnak a szemlék.** A honvédelmi miniszter rendeletet bocsátott ki, hogy ez évben a közös hadsereg és a honvédség legénységének szemléi elmaradnak. Meglesz azonban a tartalékos (póttartalékos) hadapródok és hadapródjelöltek és a tisztek szemléje. A népfőlkélok szemléje is ez évben újra életbe lép.

— **Záróra.** A kereskedők és iparosok boltjaikat ma is, a búcsú napján, délelőtt 10 órakor zárják.

— **Tűzkárok.** A vármegye területén 1908 évi április 1-től július 31-ig előfordult tüzesetek száma 35 volt. Az összes elhamvasztott érték a betervezett kimutatások szerint 328.562 korona, ebből biztosítás folytán megtérül 151.070 korona, a szenvedett kár tehát 178.492 koronára rug. A tűzet a teljesített vizsgálat szerint 16 esetben gondatlanság, 6 esetben gyermekek játéka, 2 esetben gyújtogatás okozta. A tűz keletkezésének oka 11 esetben kiderítetlen volt.

— **A csere gyerekek.** A magyar nyelv és szellem terjesztésének egyik jó eszköze volt az a régi mód, hogy a magyar meg a német gyereket az iskolai év 10 hónapjára kicserélték. Gyerekért gyereket. Hogy ezt Jókai Mire megvénülünk regényében oly remek humorral leírja. A magyar gyerekre ráragadt a német szó, a német gyerek megtanulta a magyar nyelvet és szívébe vette a magyar érzést. Ezenkívül a családnak is könnyebbé esett a tanítás. Ez a mód lassankint divatját mulja. Pedig helyes, okos, jó mód volt. Életre kellene keltetni ismét. Nagy hasznát látna a magyarság. Meg szép kifejezője volna a magyar érzésű németek és a tiszta magyarok becsületese, igaz testvériesülésének is. Végül: nem buknek el annyi magyar fiú a németből. Mert ez adja ma a bukottak legnagyobb számát.

— **Bélyegbüntetés.** A helybeli vendéglősök folyamodtak, hogy a miniszter ne hagyja jóvá a vármegyének a zárórákra vonatkozó szabályrendeletét. A közös kérvényre azonban nem tettek bélyeget. Most kirótták rájuk fejen 4 K bélyegilletéket s 10 K büntetést. Jó lesz ezt megjegyezni a kérvényező polgároknak s a bélyeget annak rendje-módja szerint fölragasztani, mert a fináncok szemes emberek.

— **Keszthelyi ügyek.** A keszthelyi ügyvédi kar arra, kérte a várost, hogy foglaljon állást az új járásbírósi épület elhelyezése ügyében. A miniszter ugyanis sokalja azt az árt, amelyet a Georgikon mellett lévő Halász- és Puly-féle telkekért kérnek. Ezért a járásbírósi vezetőjét utasította: kérje olcsóbban a telket. Ha a tulajdonosok engedne az árból, akkor kösse meg velük a szerződést, ellenkező esetben az urodalomnak a város végén a Horth-féle üzlet mögött lévő telkére kössön szerződést. Egy érdekeltség arra kérte a várost, hogy a különbözetet fedezze s jelentse ki, hogy az urodalom telke nem alkalmas. A gyűlésen ezt a felfogást Schwarz Zsigmond dr. védte. Lénárdt Ernő azonban azt hangoztatta, hogy a város a vasut és a fürdő felé fejlődik, tehát arra kell építeni a járásbírósi épületet. Nagy vita után kimondták, hogy a város pénzt

nem ad. Arra kéri a minisztert, hogy a bíróságot mosani helyén építse meg. Felolvasták a miniszter leiratát, amely szerint a tapolca-kesztői vonalat beláthatlan időközönként nem építheti meg gyorsvonatok alá, mert kell a pénz másra.

— **Közgyűlés.** A sümegi Baglyashegy hegyközsége a jövő vasárnap, szeptember 20-án d. u. 2 órakor választmányi, 3 órakor közgyűlést tart. Tárnya a szüret megállapítása lesz.

— **Katonák Sümegen.** A veszprémi királygyakorlatok messze vidéket elárasztották katonasággal, nagy öröme kocsárosnak, kereskedőnek, nem nagy öröme a népnek. Sümeg eddig csak mutatót kapott a rengeteg katonából. Szept. 11-én érkeztek a pettauhi hidászok néhányan, 12-én kora reggel pedig egy nagyobb csapat huzódott át a városon, meg sem állapodva. Főadatuk a hidak megvizsgálása.

— **Gyors halál.** Czuppon Gyula sümegi kórházi szolga felesége pénteken délután rosszul lett. Elküldték a ferenciekhez gyógytató atyáért, de mire ez oda ért, az asszony meghalt. Szívszélhűdés ölte meg.

— **Megszökött leány.** Olajos Barát János csabrendeki lakos leánya, Teréz, folyó hó 7-én magához vette cselédkönyvét és 100 koronát s evvel hazulról eltűnt. Általában budapestre utazott szolgálatba. Szülei, kiket a leány eltűnése nagyon megsomorított, most a hatóság útján kerestetik szökevény leányukat.

— **Stampay Énekek és Imák könyvének XV-ik kiadása az ifjúság, a nép, a kántorok és a papság legpraktikusabb kézikönyve.** Olcsóság tekintetében egyedül áll. 256 oldalal, csinos kemény kötésben 30 fillér, diszes vászonban 50 fill. Tízre egy ingyen jár, új, 24 oldalos kotta is ingyen. Kapható a szerzőnél Kőbölkúton, Esztergom megyében.

A távolból.

Paks, szeptember 11.

Járok, járok messze az othontól; itt a szép szőke Duna partján, a sárguló lombok alatt . . . s a lelket megérinti a közelgő hervadás első lehelete. . .

De milyen csudálatosan hamar is itt lesz az ősz. Hiszen még alig volt nyár . . . és már vége volna?

Mikor a kikötőbe úgy estefelé hat óra tájban befutnak a nagy hófehér hajók, akkor még a napsugarak ragyognak mindenben. És mire a Budapestre menő hajó eltűnik az erdők alatti kanyarodóknál, akkor már hosszú szürke árnyak kezdenek alászállni lassan, nesztelenül és a vizet is beborítja valami opálos fehérségű ködfátyol.

Jön az éjszaka. Az a bővülő, fehér, csillogos, hideg Dunaparti éjszaka, amely engem mindig újra és újra megbabonáz . . . melyet én majdnem mindig ébren álmodom keresztül.

Hallgatom, hallgatom a nagy csendet, és ez a csend mesél nekem olyan sokat, olyan szépen, de néha oly fájón — mindenről ami elmúlt, ami soha vissza nem jő. . .

Dalról, mely csak félig hangzott el, azután megszakadt. Ábrándról, mely örökké ábránd maradt. Mindenről ami oly szép lett volna. Mindenről, aminek vége van már örökre.

S én hallgatom, hallgatom, fejem kezemre hajtva és bámulom a hideg, fehér éjszakát. . . s félek a percek múlásától, mert nemsokára jön a szürke, rideg hajnal . . . amikor megkezdődik a zaj, a hétköznapi hajsza az életért . . . s ezt már úgy nem szeretem. . .

Nem szeretem a fáradó harcoló embereket látni. . . Fáj a látásuk. . . De bánt az üres fecsegés is, amit könnyenélő emberek visznek végbe. . . Csak a csendet szeretem . . . és a csillagos hófehér éjszakákat. . . Ez az én világom. . . A magány. . .

Pedig már nem igen van miről álmodni. Csak az elmúlt ábrándokat visszasírni.

Hiszen ősz van . . . És pereg, pereg a sárga levél a fákról, szomorúan, mélabúsan. . . És eszembe jutnak elmúlt tavaszok, elmúlt nyarak, amelyek olyan gyönyörűségek

sek voltak s amelyek olyan gyorsan, olyan észrevétlenül elsuhantak . . . Isten tudja, hova lettek?

És sárgul, hervad a levél s költöző madarak szállnak fent a levegőben, bánatos danájuk ide lehallatszik hozzám . . . És a lelkem olyan bánatos, én tudom csak, miért. . .

Egy elkésett madárka száll előtem; kétségbeesve keresi a párját, az meg talán tovaszállt már a csapattal, szebb haza felé, napsugaras vidékre . . . Hát én merre szállnék, ha lehetne? . . . Talán sehova sem. Hiszen elkéstem . . . elkéstem. Nincs hova szállanom . . . Hogy is mondja a költő? — Itt vagyok remény, hit nélkül, árván — s nélkül!

Hull, hull a sárga levél, szomorúan, csendesen. És fut az idő gyorsan, feltartóztatlanul . . . De vannak fájó sebek, amelyekre irt soha nem hozhat, amelyek mindig sajognak, mindig. Amelyektől megfásul a lélek, minden más egyéb dolgok iránt. Amelyek csak akkor szűnnek meg fájni, amikor a göröngy hull tompa dübörgéssel fölérjük. . . Éz az egyetlen hathatós orvosság reájuk.

Majd talán akkor meggyógyul az én lelkem. Majd talán akkor eljön valaki, akit eddig hiába vártam. Eljön és egy csokor tubarózsát hoz, ami megkönnyíti a nehéz földet . . . Mindig vártam azt a csokor tubarózsát, a menyasszonyok s boldogtalanok virágát, — de nem jött el vele; talán adigra ide ér majd, még mindig jókor lesz. . . Talán nemsokára . . .

Németh Böske.

Felelős szerkesztő: Éles Károly.

Laptulajdonos és kiadó: Horvát Gábor.

Vasuti menetrend.

Érvényes május 1-től.

Ukk felé indul:

D. e. 5 ó. 48, 10 ó. 34, d. u. 2 ó. 41, és 6 ó. 15 perckor.

Tapolca felé indul:

D. e. 8 ó. 33, d. u. 12 ó. 19, 4 ó. 19 és esti 8 ó. 5 perckor.

2618. tk. 908.

Árverési hirdetmény kivonat.

A sümegi kir. bíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Tóth József és neje végrehajthatóknak Anyós Ferenc és társai végrehajtást szenvedők elleni 47 K 70 f tőke s jár. iránti végrehajtás ügyében a zalaegerszegi kir. törvényszék területén levő: sümegi 1517. sz. tjkvben 7 59. hrsz. a. foglalt $\frac{1}{2}$ részben Anyós Ferenc végrehajtást szenvedő, $\frac{1}{2}$ részben pedig végrehajtást alatt nemálló Anyós Anna I. Takács Károlyné nevében irt, az 1881. évi IX. t. c. 156. § d.) pontja értelmében egészben elárverezendő 41a népsorsz. telekucsa beli ház és beltelekre 320 K, az u. ezen tjkvben foglalt 62. hrsz. ugyanezek nevében a fenti arányban irt, szintén egészben elárverezendő belteleki kertre 40 K, — a sümegi 1331. sz. tjkvben 843 hrsz. a. foglalt $\frac{1}{12}$ részben Anyós Mária végreh. szenvedőt, $\frac{1}{12}$ részben a végreh. alatt alatt nem álló Albrecht Péter, $\frac{1}{12}$ részben Rédei Márton és neje Deli Anna, $\frac{1}{12}$ részben Bende Lajos és neje Lovas Mária, $\frac{1}{12}$ részben Gali Mihály és neje Dani Mária, $\frac{1}{12}$ részben Nagy József és neje Csapó Mária, $\frac{1}{12}$ részben Nyers Ferenc és neje Varga Rozália nevében irt a fenthivatkozott § értelmében szintén egészben elárverezendő barátok ucca beli házra és uccatérre 812 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést, elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1908. évi október hó 7-ik napjának d. e. 10 órája Sümegen a tkvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. 60 t. c. 42 §-ában jelzett árfolyam-mal számított, s az 1881 november 1-en 3333. sz. a. kelt igazságügyi min. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. 60. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerésvényt átszolgáltatni.

Sümeg, 1908 július hó 19.

A kir. bíróóság mint tkvi hatóság.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSBEN

Boroshordók

30 hectóstól lefelé 3 hectóság minden nagyságban kaphatók Szigligetben, Ciframajorban, u. p. Balaton-Ederics. A hordók leszállítását az állomásra díjtalanul végezzük.

Szigligeti Bergazdaság
utolsó posta, távirtda és vasutállomás
Balaton-Ederics.

Szükségeiteket a következő kereskedőknél és iparosoknál szerezzük be:

BAZSÓ SÁNDOR és FIA kovács és kocsigyártók. Árpád-u.

BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üvegáru-kereskedése.

BÓDIS IGNÁC épület- és butorasztalos. Széchenyi-u.

BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész úri és női cipők. Kossuth-ucca.

BÖHM PÁL kézmű-, divatáru kereskedése és vászon gyári raktára. Kossuth Lajos-u.

CSIZMAZIA ISTVÁN vas- és fűszerkereskedése. Gazdasági magvak. Gazdasági gépek Kislaludy-Szállóval szemben.

DARNAY KALMÁN vas- és fűszerkereskedő Gazdasági gépek raktára. Régiségtár.

FEJES LAJOS, hentes és kocsmáros. Árpád-u. 156. sz.

FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és likőgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó-u.

GRÜNFELD J. úri szabó üzlete és kész férfi ruharaktár, Sümegen.

HÖRVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca.

HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-ucca 454 sz.

JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-féle Áruház mellett.

IOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca, Épstein-ház.

KELL JENŐ bérkocsitulajdonos és vendéglős. Mihályfai-ucca 82. sz.

KLAFFL LAJOS épület- és butorasztalos. Temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-raktár.

KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök raktára.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos-ucca.

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és kocsmáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

KOVACS ZSIGMOND borbély és fodrász.

LÖWY NŐVÉREK női ruha varróterme Deák Ferenc ucca.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő. Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kossuth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a Kisfaludy-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth Lajos-ucca.

NOVÁK SÁNDOR mézeskalácsos és lisztkereskedő Deák Ferenc-ucca 112. sz.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-ucca

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabonacsere. Flórián-tér és Árpád-ucca sarkán.

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy sírkőraktár. Árpád-ucca.

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és deszkakereskedő. Rendeki-ucca.

SCHNITZLER SAROLTA kézimunka üzlete és harisnyakötője. Kossuth-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasuti vendéglős.

SKALÁK MIHÁLY vendéglős, Árpád-ucca.

SZIJÁRTÓ GYORGY templom-, szoba- és cimfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az »Arany-bárány«-hoz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállalkozó. Váralja utca 35 szám. Major festő-féle ház.

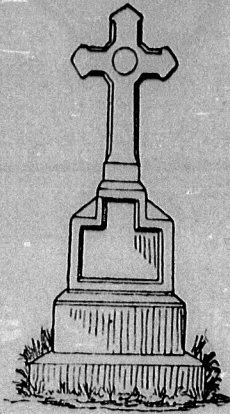
TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán és üvegáru nagykereskedése.

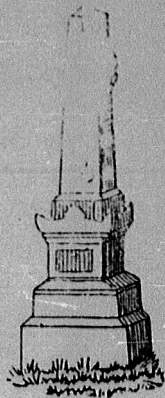
ZSCHIESCHE JÓZSEF gőzmalomtulajdonos. Gabonacsere.

Pentz Mihály

Kőfaragómester Sümegen.

Dús választék mindenféle sírköben. Ugymint: márvány, gránit, szienit, labrador és porfirból. Síremlékeket, uti kereszteteket, szentháromság szobrokat, épület- és minden egyéb e szakmába vágó munkákat és javításokat jutányos áron elvállal és izléses kivitelben készít.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy
Keszthelyen 25 év óta fennálló

rőfös és divatáru üzletemet
más vállalat miatt

feloszlatom

és hatóságilag engedélyezett

végeladást

tartok.

Az összes árukat mélyen leszállított áron árusítom, minélfogva kérem a nagyérdemű közönséget, hogy az olcsó bevásárlásra kedvező alkalmat minél előbb használja fel.

Teljes tisztelettel

Hochstädter Mór
Keszthelyen.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a **szabd. hattyugyógyosztár** által Majna-Frankfurt.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal.

Márkus Salamon Fia cég áruháza

Sümege, Kossuth Lajos ucca.

Nagy választék magyar gyártású sirkoszorukban.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát a tavaszi és nyári idényre: legújabb és legdivatosabb ruhakelmékből, gyapju, pamut, delin, battist, blouzkelemből, vásznak, paplanok, ingek, nyakkendők, gallérok és kézelőkből. Nyaktűk, ing- és kézelőgombok.

Ágy- és asztalterítők, szőnyegek, függönyök a legjutányosabb árakon.

A nagyérdemű hölgyközönség kívánságának megfelelően, egyes ruháknak és blouzoknak való legfinomabb kelmékből, selymekből dús választéku raktárt tartok.

Sétabotok. Hazai gyártmányú eső- és napernyők.

Nagy választék magyar gyártású sirkoszorukban.

Mindennemű

nyomtatványokat

jutányos áron és izléses kivitelben készít

Horvát Gábor

könyvnyomdája Sümegen.

Mindennemű

könyvkötőmunkák

elfogadtatnak.

Nyomatott Horvát Gábor gyorsajtóján Sümegen.